

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

945

Vragen van het lid **De Roon** (PVV) aan de Ministers van Buitenlandse Zaken en van Defensie over *het bericht dat er enkele doden zijn gevallen bij een aanslag op een VN-konvooi nabij de luchthaven van Somalië* (ingezonden 5 december 2014).

Antwoord van de Ministers **Koenders** (Buitenlandse Zaken) en **Hennis-Plasschaert** (Defensie) (ontvangen 29 december 2014).

Vraag 1

Zijn Nederlandse militaire trainers en stafofficieren in gevaar geweest bij de aanslag op een VN-konvooi nabij de luchthaven van Somalië?¹ Kunt u uiteenzetten onder welke omstandigheden de aanslag heeft plaatsgevonden en wie er voor de bescherming van het konvooi verantwoordelijk waren?

Antwoord 1

Er waren geen Nederlanders aanwezig bij het VN-konvooi toen de aanslag werd gepleegd. Nederlandse militaire trainers en/of stafofficieren zijn dus niet in gevaar geweest. Onder welke omstandigheden de aanslag heeft plaatsgevonden is nog niet duidelijk; hier doet de VN nog onderzoek naar.

Vraag 2

Staat u nog steeds achter het besluit, genomen tijdens de ministerraad van 13 december 2013, om de Nederlandse deelname aan de Trainingsmissie van de Europese Unie (EUTM) Somalië te verplaatsen van Uganda naar het uiterst onveilige Mogadishu?

Antwoord 2

Ja. De reden voor de verplaatsing naar Mogadishu is ongewijzigd. De aansturing van de missie ter plaatse is efficiënter. Daarnaast staan in deze fase de training, mentoring en adviseringactiviteiten centraal. Dergelijke activiteiten zijn beter te realiseren op locatie. Wel is de veiligheidssituatie zorgelijk. Hierop treft EUTM Somalië de benodigde veiligheidsmaatregelen.

¹ <http://www.bbc.com/news/world-africa-30306174>

Vraag 3

Kunt u een appreciatie geven van het dreigingsniveau in en rond Mogadishu in het algemeen en Mogadishu International Airport in het bijzonder? Hoe heeft het dreigingsniveau zich ontwikkeld sinds de verplaatsing naar Mogadishu?

Antwoord 3

Het dreigingsniveau voor Mogadishu International Airport is significant en het dreigingsniveau voor de rest van Mogadishu is hoog. Sinds de verplaatsing van EUTM Somalië naar Mogadishu zijn er geen wijzigingen in het dreigingsniveau geweest.

Vraag 4

Voldoen de Force Protection-eenheden van de African Union Mission in Somalia (AMISOM) naar tevredenheid bij het verplaatsen van EUTM Somalië van de luchthaven naar trainingslocaties elders? Zo neen, welke maatregelen gaat u nemen om de verplaatsing wel veilig en naar tevredenheid te laten plaatsvinden?

Antwoord 4

Het verplaatsen van de luchthaven naar de trainingslocaties in de stad Mogadishu gebeurt onder leiding van een militaire beveiligingseenheid. Deze beveiligingseenheid is op dit moment een Italiaanse eenheid die onderdeel uitmaakt van EUTM Somalië. De verplaatsingen gebeuren in konvooiën waarbij AMISOM ondersteuning levert. Tot op heden zijn er geen aanslagen gepleegd op deze konvooiën.

Vraag 5

Kunt u aangeven hoe de invloed van de islamitische terreurbeweging Al-Shabaab zich het afgelopen jaar heeft ontwikkeld? Welke gebieden hebben de slachters van Al-Shabaab in handen? Hoe heeft het draagvlak onder de Somalische bevolking voor deze terreurbeweging zich ontwikkeld? Op welke schaal en met welke regelmaat pleegt Al-Shabaab aanslagen in Mogadishu?

Antwoord 5

Begin 2014 is AMISOM, in samenwerking met het Somalische nationale leger, in zuid en centraal Somalië een offensief begonnen tegen Al Shabaab. Hierbij zijn diverse plaatsen heroverd op de groepering. Desondanks zijn er nog veel gebieden in zuid en centraal Somalië waar Al Shabaab invloed op uitoefent. Het draagvlak van de groepering onder de Somalische bevolking wordt waarschijnlijk in hoge mate bepaald door de mate waarin de Somalische federale regering zich als een aantrekkelijk alternatief kan presenteren aan de Somalische bevolking. Vooralsnog weet de Somalische federale regering maar beperkt haar invloed buiten Mogadishu te verspreiden. Wat betreft de situatie in Mogadishu: er zijn dagelijks geweldsincidenten in de Somalische hoofdstad. Deze aanslagen betreffen voornamelijk gerichte liquidaties en de inzet van geïmproviseerde explosieven. In 2014 heeft Al Shabaab tot op heden een vijftal grootschalige aanslagen in Mogadishu uitgevoerd, onder andere op het parlement en het presidentiële paleis. Het absolute aantal aanslagen in 2014 in Mogadishu ligt vooralsnog lager dan in 2013.

Vraag 6

In welke mate draagt de aanwezigheid van de Keniaanse krijgsmacht in Somalië volgens u bij aan de regionale onveiligheid en spanningen in de grensstreek met Kenia?

Antwoord 6

Kenia heeft, door een gedeelde grens, belang bij een stabiel Somalië, onder andere vanuit het oogpunt van de vluchtelingen- en migratieproblematiek en om incursies van Al-Shabaab zo veel als mogelijk te voorkomen. Daarom leidden acties van Al Shabaab in 2011 op Keniaans grondgebied tot een Keniaanse inval in de grensregio, gericht tegen bases van Al Shabaab. De hierbij betrokken Keniaanse troepen werden in het voorjaar van 2012 onder de Afrikaanse vredesmacht AMISOM gebracht. Kenia draagt via AMISOM bij aan het terugdringen van Al Shabaab en aan de stabilisatie van Somalië.

Echter, mede door de rol die Kenia in Somalië speelt, blijft Al Shabaab aanslagen in Kenia plegen.

Vraag 7

Heeft de door Al-Shabaab gepleegde aanslag in Kenia, waarbij 36 mensen om het leven kwamen, ook niets met de islam te maken, zoals u tevens beweert over de gruwelijke terreurdaden van de Islamitische Staat in Syrië en Irak? Zo ja, hoe verklaart u dan dat de niet-moslims van de moslims werden gescheiden en daarna op brute wijze werden geëxecuteerd?²

Antwoord 7

Het kabinet treedt niet in strikt religieuze kwesties. Het kabinet constateert evenwel dat het overgrote deel van de Islamitische wereld de acties van zowel Al Shabaab als van ISIS veroordeelt. Vaak wordt dit gemotiveerd door te zeggen dat deze organisaties vanwege het gebruikte geweld en de wreedheden, zoals wederom bewezen door de terroristische aanslag van 3 december jl., niet een islamitisch karakter kunnen hebben.

Vraag 8 en 9

Deelt u de mening dat het opbouwen van een democratie en rechtsstaat in Somalië een kansloze exercitie is die de Nederlandse belastingbetaler bovendien op onnodige kosten jaagt? Zo neen, waarom niet? Bent u bereid de Nederlandse militaire bijdrage aan EUTM Somalië als de wiedeweerga terug te trekken? Zo neen, waarom niet?

Antwoord 8 en 9

Het opbouwen van een democratie en rechtsstaat in Somalië is een langdurig proces waarin veel landen samenwerken. De internationale gemeenschap deelt het besef dat het waarschijnlijk is dat de situatie in Somalië zal verslechteren wanneer er geen internationale hulp meer geboden wordt. Om te voorkomen dat Somalië terugvalt naar de situatie waarin het land voor 2012 verkeerde, is het, onder andere vanuit het oogpunt van piraterijbestrijding, van belang dat de internationale gemeenschap blijft bijdragen aan de wederopbouw van Somalië. Naast inzet voor de opbouw van een democratie en rechtsstaat, maakt ook EUTM Somalië deel uit van deze inspanningen. De missie draagt door het trainen van Somalische veiligheidstroepen bij aan stabiliteit in Somalië, een voorwaarde voor de verdere ontwikkeling van het land en de aanpak van oorzaken van piraterij op land. Nederland zal de bijdrage aan de EUTM Somalië niet beëindigen naar aanleiding van de aanslag in Mogadishu. De EUTM treft de benodigde veiligheidsmaatregelen bij de uitvoering van de missie.

² <http://www.nrc.nl/handelsblad/van/2014/december/02/terreurgroep-al-shabaab-slacht-opnieuw-christenen-1443513>